

מוות מוחי – דעת הנציב מוולוז'ין

לכבוד העורך,

שלום רב,

רציתי להביא ליריעת הקוראים מקור הלכתי שבועז"ה זכיתי לראות בזמן האחרון.

כידוע אלו המצדדין שמיתת גזע המוח נחשב למיתה, הוא משום שהם מרמים את זה למי שהותו ראשו ואע"פ שהוא מפרכס נחשב למת ומטמא. עיין משנה אהלות פ"א מ"ו וחולין כא.

והנה הנצי"ב מוולוז'ין זצ"ל בספרו עמק הנציב על הספרי פ' חוקת פיסקא ג. כשהספרי דן האם גוסס שמפרפר מטמא, ומסיק שפרפור אינו נחשב למיתה ואינו מטמא עד שעה שימות. אומר הנצי"ב זצ"ל, בר"ה 'מפרפר': 'ונפשו יוצאה ולא מיירי בהותו ראשיהן, שמטמאין באמת אפי' מפרכסין, דההיא נבלה מחיים היא. והכי קים להו לרבנן, דהמת בידי אדם נפשו מתקשה עליו לצאת גם לאחר שמת וראי. אבל הכא מיירי במת עצמו, וכ"ז שיש בו מעשה חיות ואינה תנועה סימן ברור שלא מת עדיין".

לפי שיטתו מי שמת מחמת עצמו היינו מיתה טבעית אפילו שהוא במצב של הותו ראשו אבל יש פעימות לב יהיה אסור לנתק המכונת הנשמה או לקחת לבו בשביל השתלת לב. ונצטרך לחלל שבת בשביל חיי שעה שלו.

ואפשר שאפילו מי של"ע נפגע בתאונה ומצבו התדרדר עד שהגיע למיתת גזע המוח זה עדיין יכול להיחשב שמת מחמת עצמו. שהרי המצב של 'הותו ראשו' זה כבר יכול להיחשב תהליך טבעי. וא"כ לא נוכל להביא שום מקור וסמך מהסוגיא של הותו ראשו לנושא של מיתת גזע המוח למטרת השתלה או ניתוק מכונת הנשמה כל זמן שלא היתה מיתת גזע המוח ע"י תאונה בצורה ישירה.

בכבוד רב,

הרב יעקב וינר.